DOMSTOLENS DOM (første afdeling)
12. december 1985 *

I sag 276/84

angående en anmodning, som Finanzgericht Hamburg i medfør af EØF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag

Gebr. Metelmann GmbH & Co. KG, Hamburg,

mod

Hauptzollamt Hamburg-Jonas,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af Kommissionens forordning nr. 2730/79 af 29. november 1979 om fælles gennemførelsesbestemmelser for eksportrestitutioner for landbrugsprodukter (EFT L 317, s. 1) og af Kommissionens forordning nr. 1371/81 af 19. maj 1981 om forskrifter for den administrative anvendelse af monetære udligningsbeløb (EFT L 138, s. 1),

har

DOMSTOLEN (første afdeling)

sammensat af afdelingsformanden R. Joliet, dommerne G. Bosco og T. F. O'Higgins,

generaladvokat: P. VerLoren van Themaat
justitssekretær: P. Heim

efter at der er afgivet indlæg af:

— sagsøgeren i hovedsagen, Fa. Metelmann GmbH & Co. KG, ved advokat Landry, Hamburg,

— sagsøgte i hovedsagen, Hauptzollamt Hamburg-Jonas, ved Vester,

* Processprog: Tysk.

— Den italienske Republiks regering ved udenrigsråd, afdelingsformand i Consiglio di Stato Arnaldo Squillante som befuldmægtiget, bistået af avvocato dello Stato Oscar Fiumara,

— Kommissionen for De europæiske Fællesskaber ved Bernhard Jansen, den juridiske tjeneste, som befuldmægtiget, bistået af sekretær i Forbundsøkonomiministeriet i Bonn, Gerhard Lechleitner, der er stillet til rådighed for Kommissionens juridiske tjeneste som led i udvekslingsordningen for tjenestemænd i medlemsstaterne og tjenestemænd i Fællesskaberne,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 24. oktober 1985,

afsagt følgende

DOM

(Sagsfremstillingen udelades)

Præmisser

1 Ved kendelse af 1. oktober 1984, indgået til Domstolen den 21. november s.å., har Finanzgericht Hamburg i medfør af EØF-traktatens artikel 177 forelagt en række spørgsmål vedrørende fortolkningen af artikel 9, stk. 1, i Kommissionens forordning nr. 2730/79 af 29. november 1979 om fælles gennemførelsesbestemmelser for eksportrestitutioner for landbrugsprodukter (EFT L 317, s. 1) samt fortolkningen af Kommissionens forordning nr. 1371/81 af 19. maj 1981 om forskrifter for den administrative anvendelse af monetære udligningsbeløb (EFT L 138, s. 1).

2 Spørgsmålene er rejst under en sag, der verserer for nævnte ret mellem Metelmann GmbH & Co. KG, Hamburg, og Hauptzollamt Hamburg-Jonas.

3 Metelmann havde i august 1981 anmodet to tyske toldsteder om fortoldning af to partier mælkepulver pakket i sække à 25 kg, som skulle eksporteres til Polen, og for hvilke eksportrestitutionen og det monetære udligningsbeløb var blevet forudfastsat. Efter fortoldningen blev de to partier, der på grund af pakningen henhørte under pos. 04.02 A II b 1, transporteret til Hamburgs frihavn, hvor en tredjemand, som de i mellemtiden var blevet solgt til, lod dem reemballere i pakninger à 1 kg, før de forlod Fællesskabets geografiske område, hvilket bevirkede, at varen herefter henhørte under pos. 04.02 A II a 1, for hvilken der imidlertid var fastsat samme restitutionssats.

4 Hauptzollamt, som havde udbetalt den forudfastsatte eksportrestitution og det forudfastsatte monetære udligningsbeløb til Metelmann, krævede herefter beløbet tilbagebetalt med den begrundelse, at restitutionen i henhold til artikel 9, stk. 1, i forordning nr. 2730/79 kun udbetales, hvis der føres bevis for, at det produkt, for hvilket udførselstoldformaliteterne er blevet afsluttet, har »forladt Fællesskabets geografiske område i uforandret stand«, at det samme krav gælder med hensyn til udbetalingen af det monetære udligningsbeløb, og at de omtvistede partier som følge af ompakningen ikke opfyldte ovennævnte betingelse.

5 Efter forgæves at have indgivet klage anlagde Metelmann sag ved Finanzgericht Hamburg, som udsatte sagen og forelagde Domstolen følgende spørgsmål:

»1) Skal artikel 9, stk. 1, i forordning (EØF) nr. 2730/79, hvorefter udbetaling af eksportrestitutionen er betinget af, at det pågældende produkt har forladt Fællesskabets geografiske område »i uforandret stand«, fortolkes således, at en ændring af varens ydre beskaffenhed (f.eks. ompakning fra større til mindre pakninger) medfører restitutionens bortfald, når den pågældende forandring ganske vist medfører en ændret tarifering, men restitutionssatsen for de pågældende toldpositioner er den samme?

2) Såfremt spørgsmål 1 besvares benægtende:

Er det den restitutionssats, der gjaldt på tidspunktet for udførselstoldformaliteternes afslutning, eller den forudfastsatte restitutionssats, der skal anvendes, såfemt varens ydre beskaffenhed er ændret, efter at udførselstoldformaliteterne er afsluttet, men før varen har forladt Fællesskabets område?

3) Skal de fortolkninger, der gives i svarene på spørgsmål 1 og 2 også gælde — og eventuelt hvilke skal ikke gælde — ved en tilsvarende fortolkning af forordning (EØF) nr. 1371/81 af 19. maj 1981, for så vidt angår de monetære udligningsbeløb, selv om navnlig artikel 7, stk. 4, og artikel 16, stk. 2, i nævnte forordning ikke indeholder nogen udtrykkelig bestemmelse om varens udførsel i uforandret stand?«

6 Der er indgivet skriftlige indlæg af Metelmann, Hauptzollamt Hamburg-Jonas, Den italienske Republiks regering og Kommissionen for De europæiske Fællesskaber.

7 For så vidt angår det første spørgsmål, er det Metelmanns opfattelse, at artikel 9 i Kommissionens forordning nr. 2730/79 ikke indeholder et absolut forbud mod ændringer af varens ydre kendetegn, især ikke, når denne ændring ikke har nogen indflydelse på restitutionssatsen; et sådant forbud ville nemlig være i strid med proportionalitetsprincippet, hvis dets eneste formål var at lette toldkontrollen; der er desuden ikke grund til at behandle det foreliggende tilfælde anderledes end dem, hvor varerne er anbragt på toldoplag eller i frizone, for hvilke behandlinger, som f.eks. ompakning, udtrykkeligt er tilladt i henhold til artikel 4, stk. 5, i Kommissionens forordning nr. 798/80 af 31. marts 1980 om gennemførelsesbestemmelser for forudbetaling af eksportrestitutioner og positive monetære udligningsbeløb for landbrugsprodukter (EFT L 87, s. 42), som er indsat i forordningen ved artikel 2, stk. 1, i Kommissionens forordning nr. 2674/80 af 17. oktober 1980 (EFT L 274, s. 11); ompakning af varen i andre enheder medfører derfor ikke, at retten til restitutionen bortfalder, i hvert fald ikke, hvis restitutionssatsen forbliver den samme.

8 Hauptzollamt, Den italienske Republiks regering og Kommissionen har foreslået, at spørgsmålet besvares således, at en ændring af varens ydre kendetegn — i dette tilfælde en ompakning i andre enheder — medfører bortfald af restitutionen. Hauptzollamt har understreget nødvendigheden af en effektiv toldkontrol. Den italienske Republiks regering finder, at en ændring af de ydre kendetegn, der kan medføre en ændring af den position, varen henhører under, påvirker overensstemmelsen mellem det ændrede produkt og det produkt, der er angivet til udførsel, og derfor er af betydning ved bedømmelsen af, om eksportørens ret til restitutionen bør bortfalde. Kommissionen har anført, at fællesskabslovgiver, når det har været hensigten at tillade en behandling, uden at dette påvirker retten til restitutionen, har fundet det nødvendigt at give en udtrykkelig bemyndigelse, således som det er

sket i artikel 1, stk. 1, i forordning nr. 2674/80, som har ændret artikel 9 i forordning nr. 2730/79 med det formål at tillade indfrysning af varen.

9 Ved besvarelsen af det forelagte spørgsmål bemærkes først og fremmest, at forordning nr. 798/80 i modsætning til Metelmann's opfattelse ikke indeholder en bemyndigelse til at foretage en sådan ændring af produkter, der er anbragt på toldoplag eller i frizone, som reemballering i andre enheder. Udtrykket »ompakning«, som findes i listen i nævnte forordning over de behandlinger, der er tilladt, findes nemlig også i artikel 1, stk. 8, i Rådets direktiv 71/235 af 21. juni 1971 om harmonisering af lovgivning om de sædvanlige behandlinger, der kan foretages på toldoplag og i frizoner, ved siden af udtrykket »omhældning eller simpel omfyldning i andre beholdere«. Det ville imidlertid være helt overflødigt at omtale »omhældning eller simpel omfyldning i andre beholdere« — og det er i øvrigt tvivlsomt, om dette udtryk omfatter omhældning eller omfyldning i beholdere af andre størrelser — hvis man var af denopfattelse, at »ompakning« af en vare også omfattede reemballering i andre enheder.

10 Det må derfor fastslås, om en fortolkning af artikel 9, stk. 1, i forordning nr. 2730/79, hvorefter en ændring af varens ydre kendetegn i hvert fald kan medføre, at restitutionen bortfalder, er uforenelig med proportionalitetsprincippet, i det mindste i det tilfælde, hvor ændringen ikke fører til en ændring af restitutionssatsen og derfor ikke synes at have nogen indflydelse på restitutionssystemet.

11 Det må understreges, at det som følge af det store antal udførsler, der fører til en restitution, som sker hvert år inden for Fællesskabet, er praktisk talt umuligt at kontrollere, om den vare, der forlader Fællesskabet, er identisk med den vare, der har været genstand for en toldangivelse, på anden måde end på grundlag af varens emballage og dens størrelse. En effektiv kontrol er imidlertid nødvendig, for at restitutionssystemet kan fungere, idet det kun er muligt at udbetale de restitutioner, som faktisk skal ydes, hvis der kan ske en korrekt identifikation af den vare, der har forladt Fællesskabet.

12 Denne konklusion bestyrkes i øvrigt af ovennævnte forordning nr. 798/80, som ved selve angivelsen af de behandlinger, som kan foretages, uden at retten til restitutionen berøres, klart viser, at der er tale om ændringer, som ikke på nogen måde kan gøre toldkontrollen vanskeligere.

13 Proportionalitetsprincippet er derfor ikke til hinder for, at enhver ændring af varens ydre kendetegn findes at medføre restitutionens bortfald, når ændringen kan gøre toldkontrollen vanskeligere og derved påvirke restitutionssystemets funktion.

14 Det første spørgsmål må derfor besvares med, at artikel 9, stk. 1, i forordning nr. 2730/79, hvorefter eksportrestitutionen kun udbetales, hvis varen har forladt Fællesskabets geografiske område »i uforandret stand«, skal fortolkes således, at en ændring af varens ydre kendetegn medfører bortfald af restitutionen, når ændringen kan gøre toldkontrollen vanskeligere.

15 Når henses til svaret på det første spørgsmål, har det vist sig hensigtsmæssigt at besvare det andet spørgsmål for det tilfælde, at nye toldformaliteter undtagelsesvis kan afsluttes, efter at varen har forladt Fællesskabets geografiske område, i stedet for de tidligere afsluttede formaliteter, hvis genstand er bortfaldet som følge af de ændringer, varen har undergået.

16 I dette tilfælde opstår spørgsmålet om, hvilket tidspunkt der skal lægges til grund ved fastsættelsen af restitutionssatsen.

17 Det er kun Kommissionen, der har undersøgt muligheden for en efterfølgende gentagelse af udførselstoldformaliteterne. Det er Kommissionens opfattelse, at man i et sådant tilfælde med henblik på fastsættelsen af restitutionssatsen må anvende det tidspunkt, hvor varen faktisk har forladt Fællesskabet, eftersom genstanden for de tidligere toldformaliteter er bortfaldet som følge af de ændringer, der er foretaget af varen, efter at toldformaliteterne er afsluttet.

18 I den anledning bemærkes, at restitutionen skal udligne forskellen mellem priserne i Fællesskabet og priserne på verdensmarkedet. Hvis udførselstoldformaliteterne undtagelsesvis afsluttes på ny, efter at varerne har forladt Fællesskabets geografiske område, er det ikke længere muligt at tage hensyn til de priser, som kunne opnås for varerne på det fælles marked, og derfor må det antages, at det tidspunkt, hvor de forlader Fællesskabets geografiske område, også er det tidspunkt, hvorefter man ikke længere kan beregne forskellen mellem priserne inden for Fællesskabet og priserne på verdensmarkedet. En fastsættelse af restitutionssatsen, der sker på

grundlag af de priser, der er gældende på det senere tidspunkt, hvor udførselstoldformaliteterne gentages, har ikke længere noget at gøre med restitutionens formål og grænser nødvendigvis til det vilkårlige. Dette gælder så meget mere, som det i så fald ville stå eksportøren frit for at vælge det tidspunkt, hvor restitutionssatsen var gunstigst, til gentagelsen af toldformaliteterne.

19 Det andet spørgsmål må derfor besvares med, at hvis udførselstoldformaliteterne undtagelsesvis kan afsluttes endnu en gang efter det tidspunkt, da varen har forladt Fællesskabets geografiske område, er det den restitutionssats, der er gældende på dette tidspunkt, der finder anvendelse.

20 Med det tredje spørgsmål ønskes oplyst, om svarene på de to første spørgsmål også gælder for udbetalingen af monetære udligningsbeløb, skønt artiklerne 7, stk. 4, og 16, stk. 2, i forordning nr. 1371/81 ikke indeholder udtrykkelige regler om udførsel af en vare i uforandret stand.

21 Alle de procesdeltagere, der har afgivet indlæg, har foreslået, at dette spørgsmål besvares bekræftende, med undtagelse af Metelmann, som har gjort gældende, at såfremt det antages, at ændringer i varens ydre beskaffenhed medfører restitutionens bortfald, må det tages i betragtning, at der ikke er nogen bestemmelse i forordning nr. 1371/81, der gør udbetalingen af det monetære udligningsbeløb betinget af, at varen er blevet udført i uforandret stand.

22 Det fremgår af artikel 2 i Kommissionens forordning nr. 243/78 af 1. februar 1978 (EFT L 37, s. 5) om forudfastsættelse af monetære udligningsbeløb, som var gældende på tidspuktet for de faktiske omstændigheder, som ligger til grund for nærværende sag, at monetære udligningsbeløb kun kan forudfastsættes, hvis afgifterne og restitutionerne også er det. Som følge heraf medfører bortfald af den forudfastsatte restitution også, at det forudfastsatte monetære udligningsbeløb bortfalder.

23 Med hensyn til det tidspunkt, der skal lægges til grund ved fastsættelsen af det monetære udligningsbeløb i tilfælde af en efterfølgende afslutning af toldformaliteterne, må det fastslås, at i medfør af artikel 5, stk. 4, i Kommissionens forordning nr. 1372/81 af 19. maj 1981 om forskrifter for beregning af monetære udligningsbeløb (EFT L 138, s. 14) afledes den monetære koefficient, som eksportrestitutionerne og eksportafgifterne i samhandelen med tredjelande i henhold til artikel 5,

stk. 2, litra b), i samme forordning skal multipliceres med, af den procentsats, som er benyttet ved beregning af det monetære udligningsbeløb. Heraf følger, at der ikke kan benyttes forskellige tidspunkter ved fastsættelsen dels af det monetære udligningsbeløb, dels af restitutionssatsen.

24 Det tredje spørgsmål må derfor besvares med, at besvarelsen af de to første spørgsmål ligeledes gælder for betalingen af monetære udligningsbeløb i henhold til forordning nr. 1371/81.

Sagens omkostninger

25 De udgifter, der er afholdt af Den italienske Republiks regering og af Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke godtgøres. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale domstol, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (første afdeling)

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt af Finanzgericht Hamburg ved kendelse af 1. oktober 1984, for ret:

1) Artikel 9, stk. 1, i forordning nr. 2730/79, hvorefter eksportrestitutionen kun udbetales, hvis varen har forladt Fællesskabets geografiske område »i uforandret stand«, skal fortolkes således, at en ændring af varens ydre kendetegn medfører bortfald af restitutionen, når ændringen kan gøre toldkontrollen vanskeligere.

2) Hvis udførselstoldformaliteterne undtagelsesvis kan afsluttes endnu en gang efter det tidspunkt, da varen har forladt Fællesskabets geografiske område, er det den restitutionssats, der er gældende på dette tidspunkt, der finder anvendelse.

3) Besvarelsen af de to første spørgsmål gælder ligeledes for betalingen af monetære udligningsbeløb i henhold til forordning nr. 1371/81.

Joliet Bosco O'Higgins

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 12. december 1985.

P. Heim
Justitssekretær

R. Joliet
Formand for første afdeling